

Revidering av avfallsföreskrifter för Stockholms kommun

Hemställan från avfallsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, i enlighet med avfallsnämndens förslag enligt bilaga 1 och 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Föreskrifterna kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
3. Beslutet gäller från kungörandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Avfallsnämnden har sett över föreskrifterna för avfallshantering mot bakgrund av ett antal ändringar i miljöbalken och att en ny avfallsförordning trädde i kraft den 1 januari 2024. Bland annat handlar det om att kommunerna tar över insamlingsansvaret för förpackningar från producenterna och att det i avfallsförordningen införs krav på att matavfall och annat bioavfall ska sorteras ut separat och förvaras skilt från annat avfall. Det innebär bland annat att avfallskvarn till ledningsnätet inte längre är ett godtagbart insamlingssystem för matavfall.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret är positivt till föreslagna förändringar.

Föredragande borgarrådets synpunkter

För att Stockholms stad ska kunna nå sina miljö- och klimatmål behöver resursanvändningen i staden ställa om från att vara linjär till att bli cirkulär. Ändrad lagstiftning krävs på nationell och EU-nivå för att möjliggöra detta. Jag välkomnar därför de förändringar av lagstiftningen som skett och som nu föranleder revideringen av stadens avfallsföreskrifter.

Bilagor

1. Avfallsföreskrifter för Stockholms kommun, dnr KS 2023-1422-2.1
2. Godkända behållare, dnr KS 2023-1422-2.2
3. Vägledning angående egen transport av avfall till återvinningscentral, dnr KS 2023-1422-2.3
4. Redovisning av föreslagna ändringar, dnr KS 2023-1422-2.4

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andrea Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla föreslagna revideringar av avfallsföreskrifter för Stockholms stad
2. Att Stockholms stad bör söka dispens hos Naturvårdsverket för avfallskvarnar under en övergångsperiod
3. Att därutöver anföra

Med anledning av ett nytt EU-direktiv har Stockholms stad sedan årsskiftet ansvar för att samla in mat- och bioavfall separat från annat avfall. Det innebär att avfallskvarnar med anslutning till ledningsnätet inte längre är ett godtagbart insamlingsystem för matavfall.

För att omställningen till ett mer cirkulärt Stockholm ska uppfattas som legitim av stockholmarna måste stadens insatser vara begripliga. Att förbjuda avfallskvarnar lever inte upp till det kravet.

I det nybyggda Norra Djurgårdsstaden har en majoritet av lägenheterna – byggda både i privat och stadens regi – avfallskvarnar installerade, som en klimatåtgärd. Avfallskvarnarna har varit uppskattade och bidragit till stadens insamling av bioavfall. Men de kommer inte längre att få användas, nu när avfallsföreskrifterna revideras.

Norra Djurgårdsstaden byggdes med en tydlig klimat- och miljöprofil – det är ett av stadens utpekade ”hållbarhetsprofilområden”. Att nu tvinga samma personer som alldeles nyss trodde att de investerade i hållbara lösningar att riva ut sina avfallskvarnar är varken resurseffektivt eller seriös miljöpolitik.

Ska vi lyckas öka andelen återvunnet så måste det vara enkelt och lättförståeligt för alla Stockholmare att källsortera. Tvåra kast som dessa riskerar att bara att skapa ett ökat motstånd mot den gröna omställningen är fel väg att gå.

Vi kräver att staden ansöker om dispens hos Naturvårdsverket för avfallskvarnar under en övergångsperiod. Vi har tidigare lyft frågan i kommunfullmäktige. Men

föredragande borgarråd menade då att detta inte är aktuellt, ett konstaterande som också kommer igen i borgarrådets synpunkter på det här ärendet. Det tycker vi är anmärkningsvärt, särskilt som staden har sökt dispens hos Naturvårdsverket för de fastigheter som av andra anledningar inte har möjlighet att uppfylla kravet på separat utsortering av matavfall.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 7 februari 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Behovet av en revidering av avfallsföreskrifterna har i huvudsak sin grund i ett antal lagändringar och en dom i mark- och miljööverdomstolen (MÖD). Ändringarna i lagstiftningen gäller bland annat att kommunerna tar över insamlingsansvaret för förpackningar och ändringar i avfallsförordningen om bioavfall. Mot bakgrund av dessa förändringar har avfallsnämnden utarbetat ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter, som även omfattar ett antal mindre ändringar av redaktionell karaktär.

Avfallsnämnden tog fram ett förslag som ställdes ut mellan den 25 september och den 22 oktober 2023. De synpunkter som inkom har nämnden i relevanta delar beaktat i det slutliga förslaget till reviderade avfallsföreskrifter, se bilaga 1. Förslaget har tagits fram i samråd med Stockholm Avfall AB och miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. Föreskrifterna inkluderar en redovisning av godkända behållartyper (bilaga 2).

I sitt beslut den 7 december 2023 har avfallsnämnden bifogat en redovisning av föreslagna ändringar i föreskrifterna (benämns bilaga A). Denna redovisning omfattar dock enbart förändringarna jämfört med det förslag som nämnden tog fram inför utställningen.

Samtliga förslag till ändringar av föreskrifterna jämfört med de nu gällande redovisas i bilaga 4. Några av förändringarna redovisas nedan.

Ändrad lagstiftning från den 1 januari 2024 som medfört ändringar eller nya bestämmelser i föreskrifterna

- Kommunen tar över insamlingsansvar för förpackningar från producenterna.
- Bioavfall (matavfall samt trädgårds- och parkavfall) ska sorteras ut, förvaras och samlas in skilt från annat avfall.
- Avfallskvarn till ledningsnätet är inte längre ett godtagbart insamlingssystem för matavfall.
- Invasiva växter ska sorteras ut och hanteras separat.

I sammanhanget klargörs att avfallskvarn som är ansluten till tank eller avskiljare uppfyller kraven på separat insamling av matavfall och därmed fortsatt är tillåtna.

Dispens från obligatorisk matavfallsinsamling

I de nuvarande föreskrifterna finns en övergångsbestämmelse som innebär att matavfallsinsamling ska tillämpas först från och med den 1 juli 2024 för flerbostadshus med abonnemang på 240 liters säck eller där insamling av restavfall sker via en mobil- eller stationär sopsugsanläggningen utan separat nedkast för matavfallsinsamling. Bestämmelsen infördes i syfte att minska antalet dispensansökningar.

Denna bestämmelse utgår i det nya förslaget på grund av att det i avfallsförordningen införs krav på att matavfall ska sorteras ut separat och förvaras skilt från annat avfall. Utsorteringskravet i avfallsförordningen är överordnat kommunens avfallsföreskrifter och innebär att det ska tillämpas omedelbart. En kommun får därmed inte föreskriva om undantag i denna fråga.

Avfallsnämnden informerar om att eftersom ett flertal fastigheter i Stockholms stad inte har möjlighet att uppfylla kravet på separat utsortering av matavfall från årsskiftet har kommunen, via Stockholm Avfall AB, ansökt om tillfällig dispens hos Naturvårdsverket avseende de berörda fastigheterna.

Egen transport av avfall till kommunens återvinningscentral

Den 7 december 2021 meddelade Mark- och miljööverdomstolen dom i mål M 6891-20 (Tiptapp) som innebar att stadens förbud mot att tillåta ett app-bolag att förmedla transporter av avfall under kommunalt ansvar till någon som inte har kommunens transportuppdrag upphävdes. Domen har medfört ett behov av att förtydliga regleringen av dels hur egen transport av avfall till kommunens återvinningscentraler får ske, dels vad som gäller när avfallet hämtas direkt från fastigheten.

För att omhänderta detta föreslår nämnden ändringar i avfallsföreskrifterna. Den förtydligade regleringen gäller följande avfallsslag; grovavfall, bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet, trädgårdsavfall samt farligt avfall. I §§ 36, 39, 43 samt 50 regleras att hämtning från fastighet enbart får beställas av de av kommunen upphandlade entreprenörerna. I §§ 37, 40, 44 samt 51 regleras att när transport av avfall sker på eget initiativ är det inte tillåtet att anlita yrkesmässig avfallstransportör för transporten. Det innebär att privatpersoner och verksamheter själva kan transportera sitt avfall till återvinningscentraler. Det är också tillåtet att ta hjälp av annan för att transportera avfallet, till exempel en släkting, vän, granne eller en ”tipptappare”. För ytterligare förtydliganden kring denna reglering har nämnden bifogat en vägledning, se bilaga 3.

Exempel på andra ändringar i föreskrifterna

- Kommunens ansvar för trädgårdsavfall utvidgas, då begreppet även inkluderar biologiskt nedbrytbart trädgårds- och parkavfall från andra källor än bostadshus (§ 2d).
- Tillägg om att avfallsnämnden har informationsansvar för hushållen gällande avfallsförebyggande åtgärder (§ 5).
- Förtydligande om vilka åtgärder som kommunen vidtar eller utför som är avgiftsbelagda (§ 6).
- Ett tillägg har gjorts om att utökad hämtningsintervall kan ges vid intygande om anmälan om kompostering (§ 31).
- Möjligheten att avboka upp till sex hämtningar av restavfallet per år utgår (gamla § 33).

- Bestämmelser om hantering av bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet införs, eftersom det ingår i avfall under kommunalt ansvar (§ 38-40).
- Möjlighet till särskild hantering av trädgårdsavfall som uppkommit i yrkesmässig verksamhet införs (§ 45).
- Bestämmelser om hantering av textil från hushåll införs, eftersom det ingår i begreppet kommunalt avfall (§ 58-59).
- Bestämmelse om hantering av fett, fritureolja och liknande i enskilda slutna behållare införs, eftersom det ingår i begreppet kommunalt avfall (§ 69).

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 7 december 2023 följande.

1. Avfallsnämnden beslutade i enlighet med förvaltningens förslag att anta förslaget till reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.
2. föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.

Avfallsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 november 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Den 1 augusti 2020 trädde ett antal ändringar i 15 kap. miljöbalken och en ny avfallsförordning i kraft. Sedan dess har ytterligare lagändringar samt en dom i Mark- och miljööverstolen, MÖD, tillkommit. Utöver detta införs den 1 januari 2024 två större förändringar i lag som påverkar avfallsverksamheten. Sammantaget har detta inneburit att avfallsföreskrifterna behöver ses över och uppdateras.

Mot bakgrund av ovan togs ett förslag till nya avfallsföreskrifter fram. Förslaget ställdes ut under fyra veckor mellan den 25 september – 22 oktober 2023. Under utställningstiden inkom tretton yttranden varav sju remissinstanser lämnade synpunkter.

Sammantaget är remissinstanserna positiva till anpassningen av föreskrifterna men efterlyser vissa förtydliganden kring hur transport av avfall får ske. Samtliga yttranden som inkommit redovisas i bilaga B. Redovisning av ändringar mot utställningsförslaget redovisas i bilaga A.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att de ändringar i föreskrifterna för avfallshantering som avfallsnämnden föreslår är adekvata. Det underlättar för invånare och verksamhetsansvariga att följa det kommunala regelverket om detta har ett innehåll som överensstämmer med den nationella lagstiftningen. Stadsledningskontoret är positivt till övriga föreslagna förändringar, som gör föreskrifterna tydligare.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att Föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, i enlighet med avfallsnämndens förslag enligt bilaga 1 och 2, godkänns att gälla från och med att de kungörs.